

DE EERSTE KEER

Vier concerten van Jan Akkerman heb ik door de jaren heen mogen bijwonen. Het laatste was in 2010, toen hij in Barendrecht, mijn toenmalige woonplaats, optrad onder bezielde begeleiding van “een stel jonge gasten,” zoals ze destijds op mij overkwamen. Het vormde daardoor een schrill contrast met het concert van zo’n zes jaar eerder in Cuijk, dat merkbaar op de automatische piloot werd afgedraaid en pas begon op te leven tijdens de toegiften.

Nog iets verder in het verleden gaf hij, solo, een gratis optreden ten beste in het Amsterdamse Vondelpark; dat moet ergens eind jaren tachtig zijn geweest, als onderdeel van een reeks zomerconcerten in de open lucht. Elektronische snuffjes waren toen net in opmars, en ik weet nog goed dat ik versteld stond van het gemak waarmee hij soleerde over een tot mijn grote verrassing net even daarvoor live opgenomen akkoordenschema.

Het contrast lag toen vooral in het verschil met het optreden van Harry Sacksioni, dat een dag – of een week? – eerder had plaatsgevonden. Niets ten nadele van Harry, die jarenlang een icoon voor mij is geweest, en ik bewonder hem nog altijd, maar het viel me op dat de vingers van Jan als vanzelf over het fretbord van zijn gitaar leken te kuieren, terwijl Harry daar zichtbaar zijn best voor deed. Daarentegen was

Harry opvallend vriendelijk tegen het samengestroomde publiek, terwijl ik van Jan eerder de indruk kreeg dat het hem geen ruk kon schelen of er nou iemand stond te luisteren of niet; hij zat daar gewoon te doen waar hij zin in had.

Die houding zal zijn grondslag hebben gevonden in zijn ervaringen zoals die tijdens het optreden te Stampersgat, waar ik hem voor het eerst in actie zag. Het moet 1981 zijn geweest; ik kan er een jaartje naast zitten. Ik had toen een vriendinnetje in Oud Gastel, een ander dorpje in de omgeving van Roosendaal, en zij had kaartjes geregeld. Jan speelde samen met een Indische virtuoos op sitar, en na het eerste nummer sprak hij zijn publiek vermanend toe met: “Zo’n sitar is een heel zacht instrument, en als jullie daar allemaal doorheen staan te ouwehoeren, moet je het zelf weten maar dan zijn we wel zo vertrokken,” of woorden van gelijke strekking. Ik gaf hem groot gelijk en luisterde ademloos naar een geweldig optreden dat schitterend afweek van het mainstream aanbod op radio, tv en podia.

Een ingelaste pauze werd opgevuld door de Indische muzikant, die zijn instrument verruilde voor een set tabla’s en die hanteerde ter illustratie van een boeiend betoog over ritmes – met mijn voorliefde voor ongelijke maatsoorten luisterde ik aandachtig, tot ik aan mijn mouw werd getrokken door mijn vriendinnetje: we moesten nu terug naar huis, want het was nog een flink stuk fietsen en ze mocht niet te laat thuiskomen van haar ouders. Ze had onze jassen al gehaald. Tegenspraak werd niet geduld, en ons vertrek was zo plots dat ik compleet vergat een pamfletje mee te grissen om de naam van de Indiër veilig te stellen voor vergetelheid, maar de belevenis daar in dat rokerige keldertje volgepakt met lijven staat gelukkig permanent en onuitwisbaar in mijn geheugen gegrift.

Jan Akkerman